

Bryssel den 22 maj 2026
(OR. en)

9202/26

CULT 71	EMPL 113
AUDIO 70	GENDER 35
CULT HERIT 13	DIGIT 135
EDUC 160	TOUR 26
JEUN 75	MI 465
COMPET 563	ENV 502
SAN 298	PROCIV 96
DISINFO 41	RECH 219
RELEX 648	NDICI 14
FREMP 167	FIN 675
AG 74	

I/A-PUNKTSNOT

---

från: Ordförandeskapet

till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Ärende: Gemensam förklaring ”Europa för kultur – kultur för Europa” –
Godkännande

I. INLEDNING

1. Den 12 november 2025 lade kommissionen fram ett utkast till gemensam förklaring ”Europa för kultur – kultur för Europa” (*den gemensamma förklaringen*)¹ för rådet och Europaparlamentet. Syftet med denna förklaring är att säkerställa ett starkt politiskt engagemang inom kultur, inom ramen för varje institutions respektive roller och befogenheter.

---

¹ Dok. 15410/25 ADD 2.

2. Den 1 april bemyndigade Coreper ordförandeskapet att inleda interinstitutionella diskussioner med Europaparlamentet och kommissionen på grundval av texten i dok. 7663/26 REV 1, efter behandlingen i kulturkommittén den 21 januari 2026 och den 17 februari 2026.
3. Fyra interinstitutionella möten ägde rum för att diskutera texten i förklaringen, tre på teknisk nivå (den 22 april, den 4 maj och den 6 maj 2026) och ett på politisk nivå (den 18 maj 2026 i Strasbourg) där en preliminär politisk överenskommelse nåddes med Europaparlamentet och kommissionen. Kompromissen återges i bilagan.
4. Den gemensamma förklaringen bör nu undertecknas av Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

II. **SLUTSATSER**

Coreper uppmanas att

- bekräfta denna överenskommelse, och
- rekommendera rådet att
  - godkänna den gemensamma förklaringen ”Europa för kultur – Kultur för Europa” såsom den återges i bilagan, samt
  - bemyndiga ordförandeskapet att underteckna förklaringen på dess vägnar.

Utkast till gemensam förklaring**”Europa för kultur – kultur för Europa”**

Ingress

Av följande skäl:

- a) Europa är en kontinent med oändligt mycket konst, kultur och kreativitet samt ett rikt kulturarv och en rik historia. Europas kulturella mångfald och livskraft, stärkta av framstående konstnärer och kulturarbetare och kreativa yrkesutövare, är grundläggande för EU:s värden och identitet. De främjar en europeisk känsla av tillhörighet och en gemensam europeisk identitet samt stärker demokratin.
- b) De kulturella och kreativa sektorerna och branscherna är dynamiska ekonomiska sektorer. De omfattar alla former av uttryck och yttringar som rör konst, kultur och kulturarv samt audiovisuella medier och medier. De utgör en strategisk resurs för Europas konkurrenskraft och sammanhållning och genererar ekonomisk tillväxt och positiva spridningseffekter mellan sektorer och territorier, skapar kvalificerade arbetstillfällen och främjar EU:s kreativa och innovativa fördel.
- c) Kultur och kulturarv stöder de grundläggande värden som EU bygger på – respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna (artikel 2 i EU-fördraget) – och förkroppsligar mottot ”Förenade i mångfalden”. EU:s övergripande mål på kulturområdet är att respektera och främja rikedomen hos dess kulturella och språkliga mångfald, sörja för att Europas kulturarv skyddas och utvecklas och främja samarbete mellan medlemsstaterna (artikel 3 i EU-fördraget och artikel 167 i EUF-fördraget), och därigenom stödja medlemsstaternas insatser på kulturområdet.

- d) Kultur och kulturarv skapar utrymme att fantisera om önskvärda framtider och är avgörande för den europeiska livsstilen. De utgör en plattform för offentlig dialog, förenar samhällen, berikar liv, skapar sammanhållning i våra samhällen och är en viktig vektor för EU:s yttre åtgärder. EU kan utnyttja sina kulturtillgångar för att bygga upp motståndskraft, främja fred och demokrati och inspirera till innovativa lösningar som bidrar till hållbar utveckling.
- e) Kultur är en strategisk resurs för EU i att möta dagens akuta verklighet, såsom geopolitiska och geoeconomiska spänningar, global uppvärmning och miljöförstöring, sociala och ekonomiska ojämlikheter, snabba tekniska förändringar, demografiska förändringar och en psykisk hälsokris. Samtidigt står de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna, däribland den audiovisuella industrin, inför sina egna utmaningar, vilket kräver riktat stöd och beslutsamma åtgärder.
- f) Denna förklaring formulerar en långsiktig strategisk vision för att sätta kulturen i centrum för Europas identitet, samtidigt som den bygger vidare på resultaten av EU:s arbetsplaner för kultur. I förklaringen betonar man kulturens betydelse för individer, samhällen och EU och stärka kulturella rättigheter och principer. Vidare erkänner man att kulturverksamhet, kulturföremål och kulturtjänster förmedlar identiteter, värderingar och betydelser. Man bekräftar också återigen att unionen bör beakta kulturella aspekter i sina åtgärder, särskilt för att respektera och främja sin kulturella mångfald.
- g) Denna förklaring erkänner EU:s stödjande roll på kulturområdet och bekräftar gemensamma politiska åtaganden och ansvarsområden för Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen – inom ramen för deras respektive befogenheter och i full överensstämmelse med EU-lagstiftningen – med utgångspunkt i de huvudinriktningar som anges i kommissionens kulturkompass för Europa 2025.

Gemensam förklaring om Europa för kultur – kultur för Europa

Vi strävar efter att främja och positionera kulturen både som en resurs för och som mottagare av europeisk enighet, demokrati, mångfald, spetskompetens och konkurrenskraft. Vi åtar oss därför följande:

- Stärka Europeiska unionens roll som ett globalt kulturellt kraftverk och livskraftigt kreativitetsnav, där alla fritt kan skapa, få tillgång till och engagera sig i kulturen. Denna roll upprätthåller kulturella rättigheter och ger medborgare och kreatörer inflytande.
- Säkerställa att kulturen förblir en drivkraft för Europas socioekonomiska och territoriella struktur genom att erkänna kulturens inneboende, samhälleliga, medborgerliga och ekonomiska värde och dess omvandlingspotential.
- Främja åtgärder för att stärka, blomstra, förnya och konkurrera globalt.
- Erkänna kulturens inneboende värde och dess roll som en kollektiv nytta som bidrar till EU:s motståndskraft och hållbara tillväxt.

I linje med dessa åtaganden och de fyra huvudinriktningarna för kulturkompassen för Europa förklarar vi att vi antar följande principer för kulturpolitiken i Europa.

1. **Den konstnärliga yttrandefriheten** och friheten att skapa är grunden för kulturen och spelar en oumbärlig roll för att främja demokratiska samhällen och upprätthålla europeiska värden.

Vi gör följande åtaganden:

- Skydda den konstnärliga yttrandefriheten och respekten för EU:s värden som en hörnsten för demokratin och de grundläggande rättigheterna inom Europeiska unionen.
- Skydda konstnärer och kulturarbetare från censur, hot och otillbörlig inblandning.
- Skydda kulturinstitutionernas oberoende.

2. **Kulturell och språklig mångfald** är grundläggande värden som EU bygger på. Vi gör följande åtaganden:

- Stödja, fira och bevara Europeiska unionens rika kulturella och språkliga mångfald och dess kulturella suveränitet.
- Främja den rika mångfalden av kulturella verk och kulturellt innehåll som skapas i Europa, särskilt online, och därvid främja deras synlighet och att de kan upptäckas på alla EU:s officiella språk med full respekt för den språkliga mångfalden.

3. **Tillgång till kultur** är en grundläggande pelare för demokratiska och inkluderande samhällen. Vi gör följande åtaganden:

- Förbättra tillgång till, deltagande i, glädje av och fördel av kultur och kulturarv för alla, särskilt yngre generationer.
- Särskilt uppmärksamma kulturella rättigheter, inbegripet tillgång till kultur, för sårbara personer, däribland personer med funktionsnedsättning, marginaliserade eller mindre gynnade personer och personer som bor i landsbygdsområden, avlägsna områden eller eftersatta områden – inbegripet områden som riskerar att avfolkas eller står inför socioekonomiska utmaningar.
- Stärka och förbättra den kulturella infrastrukturen i hela Europa och uppmärksamma de socioekonomiska och territoriella skillnaderna och främja kulturellt deltagande på lokal nivå.

4. Alla har rätt till **rättvisa, hälsosamma och säkra arbetsvillkor**, inbegripet konstnärer och kulturarbetare som står i centrum för våra kulturella och kreativa sektorer och branscher. Skälig ersättning och lämpliga arbetsvillkor är grundläggande för konstnärlig frihet och kulturell mångfald. Vi gör följande åtaganden:

- Arbeta för rättvis ersättning, lämpligt socialt skydd, tillgång till kompetensutveckling och rörlighet för alla konstnärer och kulturarbetare, samt stödja deras kollektiva förhandlingsrätt och främja deras hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, inbegripet deras psykiska hälsa, samtidigt som det tas hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll och självständighet.
- Främja jämställdhet inom kultur och kulturarv och skydda rättigheterna för konstnärer och kulturarbetare med funktionsnedsättning.

5. **Ungdomar** är avgörande för att forma Europas framtid och dess mångsidiga kulturlandskap. Vi gör följande åtaganden:

- Främja ungdomars representation och deltagande i utformningen av kulturpolitiken för att förstärka deras röster i beslutsprocesser som rör dem.
- Stödja unga och nya konstnärer, även marginaliserade eller mindre gynnade personer, och erkänna deras bidrag till Europas kultur och kulturarv.
- Främja samarbete och utbyte mellan olika generationer av konstnärer för att säkerställa överföring av färdigheter, kunskap och traditioner.

6. Synergieeffekterna mellan **kultur, humaniora och utbildning** är grundläggande för framtida samhällets utveckling och välbefinnande. Vi gör följande åtaganden:
- Främja utbildning inom humaniora för alla i formellt, icke-formellt och informellt lärande, som del av livslångt lärande, och därigenom bidra till EU:s mångfald och motståndskraft.
  - Stödja STEAM-strategin (naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, humaniora och matematik) och tvärvetenskapliga synergier mellan kultur, humaniora, naturvetenskap och teknik.
7. Kulturellt engagemang har visat sig ha positiva effekter på individers och samhällets **hälsa och välbefinnande**. Vi gör följande åtaganden:
- Genom vår politik främja de positiva effekterna av kultur och kulturellt deltagande på hälsa och välbefinnande.
  - Utbyta bästa praxis och innovativa strategier mellan olika sektorer.
8. Etisk, hållbar och ansvarsfull användning, utveckling och styrning av system för **artificiell intelligens (AI)** bör främja mänsklig kreativitet genom en rättvis människocentrerad och rättighetsbaserad strategi. Den bör respektera kulturella rättigheter, tillgänglighet, inkludering och kulturell mångfald, främja och bidra till möjligheten att europeiskt, nationellt och lokalt innehåll kan upptäckas och synliggöras, främja konkurrenskraft, motverka digitala klyftor och främja digital delaktighet. Vi gör följande åtaganden:
- Främja mänskligt skapande och europeisk kulturell och språklig digital suveränitet samt hantera de etiska risker som fördomar och kulturell homogenisering medför.
  - Skydda immateriella rättigheter genom att ta itu med AI:s effekter på upphovsmännen och rättvis ersättning för dem, samtidigt som innovation tas till vara.

- Främja öppenhet kring innehåll som skapats av AI för att underlätta åtskillnaden mellan innehåll som skapats av människor och innehåll som skapats av AI.
- Övervaka och begränsa effekterna av AI på jobb samt stödja de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna i deras anpassning till tekniska förändringar och förvärv av digitala färdigheter.
- Främja användningen av AI som ett verktyg för att stödja yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna och göra det möjligt för de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna att utnyttja de möjligheter som denna teknik erbjuder, och därmed stärka Europas innovationsförmåga och globala tekniska konkurrenskraft.

9. **Kulturarvet** förbinder vårt förflutna med vår framtid. Det är en symbol för enighet i mångfalden och en hörnsten i vår identitet, demokrati och motståndskraft. Vi gör följande åtaganden:

- Skydda, säkerställa och främja Europas rika natur- och kulturarv – både materiellt och immateriellt – samtidigt som man utnyttjar digital teknik för att främja dess bevarande, tillgång och innovation.
- Förbättra medvetenhet, forskning och kapacitetsuppbyggnad samt användning av och interoperabilitet mellan databaser och digital teknik för att möta hotet från olaglig handel med kulturföremål och andra relaterade brott, samtidigt som man främjar samarbete mellan relevanta yrkesutövare, såsom yrkesverksamma inom kulturarv, brottsbekämpande myndigheter eller tullmyndigheter, även i ett internationellt sammanhang.
- Främja utbyte mellan generationerna för att säkerställa överföring av kulturarv och kunskap från äldre till yngre generationer.

10. Kultur och kulturarv främjar **regional och territoriell utveckling, motståndskraft, social sammanhållning och konvergens** mellan Europas regioner. De måste också skyddas i kristider, även mot risker såsom klimatförändringarnas effekter. Vi gör följande åtaganden:
- Tillvarata kulturens och kulturarvets potential, i samverkan med andra områden, för att öka attraktionskraften i alla territorier och ta itu med territoriella utmaningar, inbegripet att motverka den demografiska nedgången, särskilt i perifera regioner, landsbygdsområden, avlägsna områden, eftersatta områden och EU:s yttersta randområden.
  - Främja hållbar kulturturism som respekterar kulturarvet, kulturlandskap och samhällspraxis samt bidra till regional och lokal utveckling.
  - Undersöka olika sätt att integrera kultur och kulturarv i samarbetet om krisberedskapssäkerhet och krisberedskapsplanering, krishantering och riskhantering, återuppbyggnad, återhämtning och fredsbyggande processer efter kriser.
11. Kultur, inbegripet kulturarv, är avgörande i **övergången till miljömässig hållbarhet** eftersom den formar värden, beteenden och metoder som ligger till grund för miljömässigt ansvarsfull utveckling. Vi gör följande åtaganden:
- Betona kulturens betydelse för det politiska svaret på ekologiska utmaningar, genom att främja arkitektur, design, skydd av kulturarvet och landskapsförvaltning som eftersträvar kvalitet, innovation, inkludering och spetskompetens, samt genom att uppmuntra användning av praktiska miljöanpassningsverktyg och färdigheter, och göra det möjligt för kultur- och kulturarvsaktörer att leda och förändra narrativ tillsammans med samhällen.

12. Att fullfölja ambitionerna i denna förklaring och fullt ut utnyttja kulturens övergripande effekter innebär att främja kulturen i EU:s inre och yttre politik, gripa sig an behoven och investera i de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna samt övervaka framstegen. Vi gör följande åtaganden:

- Stödja hållbarhet i de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna och skydda kulturarvet, bland annat genom att uppmuntra olika former av finansiering och överväga innovativa och alternativa finansieringssätt på alla förvaltningsnivåer.
- Säkerställa effektiv integrering av kultur i EU:s relevanta strategier, politikområden och åtgärder och motsvarande finansieringsverktyg från tidig utformningsfas till genomförande.
- Öka den gränsöverskridande spridningen av europeiska kulturverk i all deras mångfald.
- Upprätthålla en nära och regelbunden dialog med berörda parter.
- Främja denna förklaring – inom ramen för de undertecknande parternas respektive roller och befogenheter – i EU:s förbindelser med partnerländer och relevanta internationella organisationer, och främja samarbete inom multilaterala forum.
- Främja initiativ som syftar till att förbättra tillgången till sunda och jämförbara data om kultur för att stödja utvecklingen av evidensbaserad kulturpolitik.
- Se över framstegen på de områden som omfattas av denna förklaring.
